

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 2 sierpnia 2013 r. powodowie I. D., D. D. i W. D. wnosili o zasądzenie od pozwanego Przedsiębiorstwa Państwowego (...) z siedzibą w W.:

- 1) Kwoty 750.000 zł tytułem odszkodowania za utratę wartości nieruchomości w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z lokalu mieszkalnego nr (...) na nieruchomości położonego w W. przy ul. (...) w następstwie ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W.,
- 2) kosztów procesu.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego wedle norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowie są współwłaścicielami i użytkownikami nieruchomości położonej w W. przy ul. (...) (odpis z księgi wieczystej – k. 10).

Rozporządzeniem nr (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. (dalej zwanym również rozporządzeniem nr (...)), Wojewoda (...) określił, że:

- tworzy się obszar ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. (§ 1 ust. 1 rozporządzenia),
- wykaz działek położonych w obszarze ograniczonego użytkowania określa załącznik nr 6 do rozporządzenia (§ 3 ust. 5 rozporządzenia),
- w obszarze ograniczonego użytkowania zabrania się: 1) przeznaczania nowych terenów pod szpitale, domy opieki oraz zabudowę związaną ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, 2) zmiany sposobu użytkowania budynków w całości lub w części na szpitale i domy opieki oraz na stały lub wielogodzinny pobyt dzieci i młodzieży, 3) budowy nowych szpitali, domów opieki, zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży (§ 4 ust. 1 pkt 1-3 rozporządzenia),
- w obszarze ograniczonego użytkowania wprowadza się wymagania techniczne dotyczące budynków, w szczególności w istniejących budynkach należy zastosować zabezpieczenia zapewniające właściwy klimat akustyczny w pomieszczeniach poprzez zwiększenie izolacyjności ścian zewnętrznych, okien i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów (§ 5 pkt 5 rozporządzenia)
- rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa (...) (§ 7 rozporządzenia); ogłoszenie to nastąpiło w dniu 10 sierpnia 2007 r.

Stosownie do treści załącznika nr 2 do rozporządzenia nr (...), nieruchomość powodów położona w W. przy ul. (...), znajduje się w całości wewnątrz obszaru ograniczonego użytkowania tj. w strefie M (zdjęcie na k. 244 verte a.s.), a po wejściu w życie uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) znalazła się w strefie Z1, która pokrywa się ze strefą M.

Powodowie zdecydowali się na wystąpienie z takimi roszczeniami dopiero po wejściu w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. w niniejszym pozwem.

Uchwałą nr (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. (dalej zwaną również uchwałą nr (...)) – przyp. SO), Sejmik Województwa (...) określił, w szczególności, że:

- tworzy się obszar ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W., którego zarządcą jest Przedsiębiorstwo Państwowe (...) w W. (§ 1 uchwały),

- w obszarze ograniczonego użytkowania wyróżnia się dwie strefy: 1) strefę Z1, której granicę zewnętrzną wyznacza izolacja miarodajnego poziomu dźwięku 55 dB w porze nocy, od wewnątrz granica lotniska, 2) strefę Z2, której granicę wyznacza od zewnątrz izolacja miarodajnego poziomu dźwięku 50 dB w porze nocy, a od wewnątrz granica strefy Z1 (§ 4 pkt 1 i 2 uchwały),

- w strefie Z2: a) zakazuje się przeznaczania terenów pod szpitale i domy opieki społecznej oraz pod zabudowę związaną ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, b) zakazuje się lokalizowania budynków o funkcji szpitali, domów opieki społecznej oraz o funkcjach związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, c) zakazuje się zmiany funkcji budynków istniejących na budynki o funkcjach związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, szpitali i domów opieki społecznej (§ 5 pkt 2 lit. a-c uchwały),

- określa się wymagania techniczne dotyczące budynków objętych obszarem ograniczonego użytkowania, w szczególności w istniejących budynkach należy zastosować zabezpieczenia zapewniające właściwy klimat akustyczny w pomieszczeniach (§ 6 pkt 2 uchwały),

- wykaz działek ewidencyjnych, które w całości lub w części znajdują się na terenie obszaru ograniczonego użytkowania oraz w poszczególnych strefach Z1 i Z2, określa załącznik nr 6 do uchwały (§ 10 uchwały; kopia uchwały – k. 14-16)

Stosownie do treści załącznika nr 6 do uchwały nr (...), nieruchomości stanowiąca działkę powodów znajduje się w całości w obszarze ograniczonego użytkowania – w strefie Z1 .

Uchwałą nr 153/11 z dnia 24 października 2011 r. zmieniającą uchwałę w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. (dalej zwaną również uchwałą nr 153/11 – przyp. SO), Sejmik Województwa (...) zmienił uchwałę nr (...), w szczególności w ten sposób, że z § 6 pkt 2 uchwały usunął słowo „właściwy” (§ 1 pkt 2 uchwały nr 153/11; kopia uchwały – k. 21-22).

Powyższy stan faktyczny ustalony został w oparciu o okoliczności bezsporne, a także na podstawie dokumentów wyżej wymienionych, których autentyczność nie była przez strony kwestionowana.

Tezy wnioskowanych przez stronę powodową dowodów z opinii biegłych i zeznań świadków nie pozostawiają wątpliwości, że wnioskami tymi powodowie zmierzali do wykazania podstaw do ustalenia szczegółowej wysokości dochodzonego roszczenia. Skoro jednak – jak zostanie wykazane w dalszym toku wywodu – roszczenie to nie istnieje co do zasady, to dopuszczenie wskazanych dowodów było zbędne. Wnioski dowodowe zostały zatem oddalone (k.190 i 270).

Zgromadzone dowody i poczynione ustalenia są zaś wystarczające do prawidłowego wyrokowania, bez potrzeby dalszego przedłużania postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę; szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości.

Z powyższym roszczeniem można wystąpić w okresie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości.(art. 129 ust 4 w/w ustawy)

Termin do zgłoszenia roszczeń, o którym mowa w art. 129 ust. 4 p.o.ś., jest terminem zawitym. Jego niedochowanie powoduje wygaśnięcie roszczenia, a fakt upływu tego terminu sąd ma obowiązek wziąć pod uwagę z urzędu (wyrok SN z dnia 10 października 2008 r., II CSK 216/08, LEX nr 577165; ostatnio wyrok SN z dnia 21 sierpnia 2013 r., II CSK 578/12, LEX nr 1389001 i wyrok SN z 4.12.2013 r. II CSK 161/13 Lex nr 1433722).

W przepisie tym ustawodawca określił termin, w którym można wystąpić z tym żądaniem (żądaniem zapłaty odszkodowania za poniesioną szkodę). W przepisie tym, ani żadnym innym zawartym w tej ustawie ustawodawca nie określił, że termin, o którym mowa w art. 129 ust. 4 tej ustawy jest terminem przedawnienia. Przepis ten przewiduje krótki - bo zaledwie dwuletni - termin do zgłoszenia roszczeń, o których mowa w art. 129 ust. 1-3 ustawy liczony jednolicie od chwili wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości.

Gdy ograniczenie sposobu korzystania ze środowiska jest następstwem ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania (art. 135 ustawy Prawo ochrony środowiska), to dochodzenie roszczeń wymienionych w art. 129 ust. 1-3 ustawy odbywa się w trybie przewidzianym w art. 136 ust. 1 ustawy, przewidującym właściwość sądów powszechnych.

Przepis art. 129 ust. 4 w związku z art. 136 ust. 1 według stanu, jaki obowiązywał od dnia 28 lipca 2005 r., należy interpretować w ten sposób, że - w przypadku ograniczeń korzystania z nieruchomości będących następstwem utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania (art. 135 ustawy) - roszczenia, o których mowa w tym przepisie należy zgłosić w terminie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego do obowiązującego do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości, o którym mowa w art. 136 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Skoro, bowiem ustawodawca z jednej strony określił krótki (2 letni) termin do zgłoszenia żądań, o których mowa w art. 129 ust. 1-3 ustawy, z drugiej zaś określił obowiązek ich zgłoszenia określonego podmiotowi zobowiązanemu do ich realizacji, o których mowa w art. 136 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, przed wystąpieniem z tymi roszczeniami na drogę sądową, to termin, o którym mowa w art. 129 ust. 4 należy uznać za termin zawity do zgłoszenia tych żądań obowiązanemu do ich realizacji w celu zachowania prawa dochodzenia tych roszczeń przed sądem.

Wniosek ten jest tym bardziej uzasadniony, jeżeli uwzględni się, że ustawodawca nie określił terminu, w ciągu którego obowiązany do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości, o którym mowa w art. 136 ust. 2 tej ustawy, jest zobowiązany zająć stanowisko co do zasadności żądań zgłoszonych przez poszkodowanego. Taką interpretację charakteru terminu, o którym mowa w art. 129 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska wzmacnia także wykładnia językowa tego przepisu, w którym jest mowa o wystąpieniu z roszczeniami, co znaczeniowo jest terminem szerszym od terminu dochodzenia roszczeń i mieści w sobie także zgłoszenie przez poszkodowanego ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości żądań, o których mowa w art. 129 ust. 1-3 ustawy. (por. uzasadnienie wyroku SN z 10.10.2008 r. II CSK 216/08.).

Początek biegu terminu z art. 129 ust 4. Prawo ochrony środowiska związany jest z wejściem w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości.

Należy wskazać, iż rozporządzenie nr (...) Wojewody (...) weszło w życie w 2007 r. zaś uchwała Sejmiku Województwa (...) dopiero w 2011 r.

Co istotne w sprawie bezspornym było, że w wyniku wejścia w życie uchwały nieruchomości powodów nie znalazła się w obszarze ograniczonego użytkowania po raz pierwszy, gdyż była ona objęta już ograniczeniami wynikającymi z Rozporządzenia nr (...) wprowadzającym obszar ograniczonego użytkowania w 2007 roku.

Skoro sposób korzystania z nieruchomości ograniczony został na skutek wejścia w życie rozporządzenia nr (...) Wojewody (...), zastąpionego przez późniejszą uchwałę Sejmiku Województwa (...), przy czym akt późniejszy nie skutkuje ograniczeniem sposobu korzystania z określonej nieruchomości w zakresie szerszym, niż akt pierwotny jedynie rozporządzenie nr (...) uznawać należy za akt powodujący ograniczenie sposobu korzystania z danej

nieruchomości powodów, od którego wejścia w życie należy liczyć dwuletni termin z art. 129 ust. 4 ustawy prawo ochrony środowiska.

Na marginesie można zaznaczyć, iż rozporządzenie nr (...) w przedmiocie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania nie utraciło mocy obowiązującej z nowelizacją art. 135 ust. 2 p.o.ś., która weszła w życie w dniu 15 listopada 2008 r. Skoro nie zostały wydane nowe przepisy wykonawcze do ustawy dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, ze zm.) precyzujące przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, to oznacza, iż pojęcie to należy odnosić do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko określonych w dotychczasowym rozporządzeniu z dnia 9 listopada 2004 r., i dlatego materialnoprawny zakres spraw przekazanych do uregulowania aktem o utworzeniu obszaru ograniczonego użytkowania określony w art. 135 ust. 2 p.o.ś., jaki obowiązywał przed dniem 15 listopada 2008 r., nie uległ zmianie na skutek nowelizacji tego przepisu. Nie uległy także zmianie wytyczne zawarte w art. 135 ust. 2 p.o.ś. (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z dnia 31 sierpnia 2009 r. (...) SA/Wa (...)). Rozporządzenie nr (...), wydane na podstawie art. 135 ust. 2 p.o.ś., nie utraciło mocy, mimo kolejnych zmian tego przepisu, aż do momentu wejścia w życie uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. (uzasadnienie wyroku SN z dnia 25 maja 2012 r., I CSK 509/11, OSNC nr 2 z 2013 r., poz. 26).

Skoro jak wyżej wskazano, dwuletni termin na zgłoszenie roszczeń z art. 129 ust 4 p.o.ś. liczyć należy od wejścia w życie Rozporządzenia Wojewody (...) nr (...) z dnia 7 sierpnia 2007 tj. to bieg terminu rozpoczął się dnia 25 sierpnia 2007 r.

Z kolei uchwała nr (...) nie nałożyła na powodów jakichkolwiek nowych ograniczeń, wykraczających ponad te, które wynikały z rozporządzenia nr (...) (strefa M).

Powództwo podlegało zatem oddaleniu w całości, bowiem roszczenia powodów wygasły z dniem 25 sierpnia 2009 r..

O kosztach Sąd postanowił na zasadzie art. 102 k.p.c. obciążając nimi tylko częściowo stronę przegraną tj. zasądzając na rzecz pozwanego solidarnie od powodów kwotę wynosząca 1/4 należnych kosztów tj. 1.800 zł z tytułu zastępstwa prawnego według § 6 pkt 7 rozporządzenia z dnia 28 września 2002 Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Decyzja Sądu o nieobciążaniu powódki kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego pozwanego wynika z art. 102 k.p.c. , który przewiduje, że w szczególnie uzasadnionych przypadkach Sąd może nie obciążyć w ogóle strony przegrywającej kosztami albo zasądzić tylko część kosztów.

Sąd przychylając się do wyraźnej prośby powodów o nieobciążanie jej obowiązkiem zwrotu kosztów procesu miał na uwadze argumenty przytoczone przez powodów a dotyczące materii sprawy oraz i dotychczasowe niejasne orzecznictwo w tego rodzaju sprawach.

Mając na uwadze zasadę wyrażoną w art. 102 k.p.c. Sąd stanął na stanowisku, że dalsze obciążanie jej kosztami byłoby nieuzasadnione i stałoby w sprzeczności z zasadą słuszności wyrażona w art. 102 k.p.c., która daje Sądowi możliwość nie obciążania w ogóle strony przegrywającej kosztami albo zasądzić tylko część kosztów. Sąd miał na uwadze również fakt, że powodowie ponieśli w tej sprawie wysokie koszty opłaty sądowej w kwocie 37.400 złotych, co stanowi wyjątkowo duże obciążenie finansowe .

Sąd uwzględnił również fakt, że stanowisko procesowe pozwanego wypracowane w sprawach tego samego rodzaju i wyrażane w odpowiedziach na pozew jest wielokrotnie powielane w sprawach tego samego rodzaju, zatem nie stanowi indywidualnego pisma tworzonego tylko na użyte jednej sprawy, co nie wiąże się ze szczególnym nakładem pracy pełnomocnika procesowego w podobnych sprawach. Dotychczasowy rzeczywisty nakład pracy pełnomocnika pozwanego nie uzasadniałby zwrotu pełnych kosztów zastępstwa procesowego.

Wobec powyższego Sąd orzekł jak w sentencji.